

Oddelek za kmetijsko ekologijo in naravne vire

Splošna navodila za uporabo spletnega portala eTLA

Uporabniška navodila za javni dostop

Ljubljana, 2014

VSEBINSKO KAZALO

1. NASTANEK SPLETNEGA PREGLEDOVALNIKA eTLA	3
2. DOSTOP DO eTLA	3
3. SPLETNI PORTAL eTLA	4
4. ORODNA VRSTICA, STANJE PRIKAZA IN GEOGRAFSKI PRIKAZ	4
5. IZBIRNI MENI	6
5.1. OZADJA	6
5.2. KMETIJSTVO	6
5.3. TLA	7
5.4. OKOLJE	8
5.5. ADMINISTRATIVNE MEJE	9
5.6. ISKANJE	9
6. UPORABA SPLETNEGA PORTALA eTLA	10

KAZALO SLIK

Slika 1: S klikom na skrajno levo ikono eTLA lahko dostopimo do javnega brskalnika brez uporabniškega imena in gesla	3
Slika 2: Spletni portal eTLA je sestavljen iz 4 sklopov	4
Slika 3: Orodna vrstica in opis njenih funkcij	5
Slika 4: Navigator grafičnega prikazovalnika	5
Slika 5: Vrstica stanja prikaza	5
Slika 6: Izbirni meni, kjer iščemo podatke glede na sloje	6
Slika 7: Možne izbire ozadja grafičnega pregledovalnika	6
Slika 8: Možne izbire menija kmetijstvo ter označene različne možnosti za prikaz na geografskem prikazu	7
Slika 9: Možne izbire menija tla ter označene različne možnosti za prikaz na geografskem prikazu	8
Slika 10: Možne izbire sloja okolje ter označene različne možnosti za prikaz na geografskem prikazu	9
Slika 11: Možne izbire sloja administrativne meje ter označene različne možnosti za prikaz na geografskem prikazu	9

1. NASTANEK SPLETNEGA PREGLEDOVALNIKA eTLA

Center za tla in okolje Kmetijskega inštituta Slovenije je usmerjeno na področje tal kot naravnega vira, funkcij in okoljsko vlogo tal kot bistvene komponente prostora. V okviru strokovnih nalog in raziskovalnih projektov poskušamo celovito povezovati kmetijsko ter okoljevarstveno tematiko in uvajati multidisciplinaren pristop pri raziskavah in varovanju okolja agroekosistemov. Delo se prepleta z aktivnostmi drugih oddelkov inštituta, domačimi ter tujimi raziskovalnimi in izobraževalnimi institucijami.

Zaradi potreb celotnega Kmetijskega inštituta Slovenije, našega oddelka in ostalih uporabnikov smo s pomočjo podjetja Sinergise d.o.o. zasnovali spletni portal eTLA. Že samo ime pove, da so vsebine vezane na pridobivanje informacij o tleh in kmetijsko okoljskih vsebinah preko spleta. Portal je zasnovan kot spletno mesto, znotraj katerega deluje več prostorskih pregledovalnikov (ti. GIS pregledovalniki). Ker je projekt še v razvoju, spletni pregledovalniki še niso dokončni. V prihodnje jih bomo dodali še nekaj. Trenutno pa delujejo trije pregledovalniki in sicer javno dostopni pregledovalnik, dostop za študente in dijake in interni dostop za raziskovalce oddelka. Ta uporabniška navodila so prirejena samo za javni dostop.

2. DOSTOP DO eTLA

Do spletnega portala eTLA lahko dostopamo prek spletne strani Kmetijskega inštituta Slovenije <http://www.kis.si/okenv/index.php/okenv/storitve/etla>. S klikom na povezavo se nam odprejo pregledovalniki prostorski podatkov. Za javni dostop izberemo skrajno levi pregledovalnik. S klikom na ikono se nam odpre portal eTLA.

Slika 1: S klikom na skrajno levo ikono eTLA lahko dostopimo do javnega brskalnika brez uporabniškega imena in gesla

Javni pregledovalnik omogoča pregledovanje javno dostopnih podatkov tal kot so npr. pedološki profili, talni tipi iz pedološke karte, karta talnega števila. Ob prekrivanju z različnimi sloji z okoljsko ali kmetijsko tematiko lahko uporabnik pride do novih konkretnih prostorskih informacij.

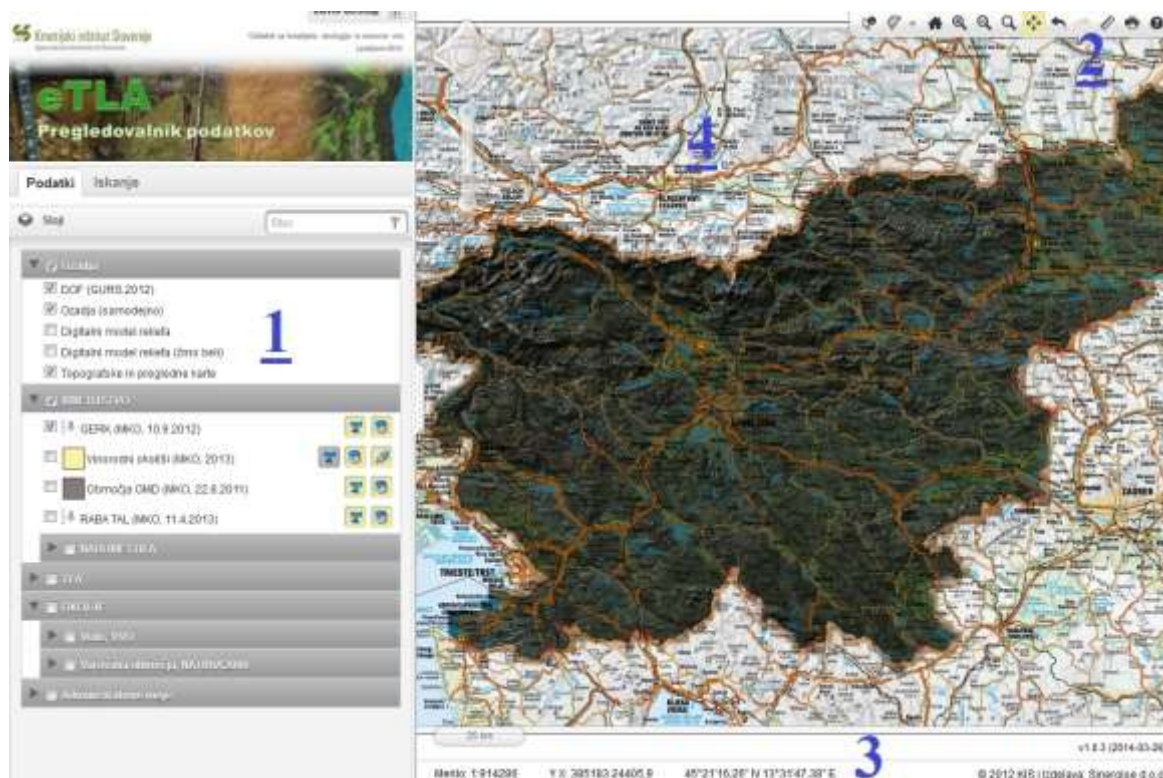
Podatki tal Slovenije so na nivoju države največkrat vezani na grafične enote pedološke karte, ki je bila izrisana v merilu 1:25.000, kar je primerno za potrebe prostorskega načrtovanja in vrednotenja zemljišč na državnem, regionalnem in lokalnem nivoju. Zato poudarjamo, da je portal morda najbolj uporaben za strokovne kroge, ministrstva in kmetijske pridelovalce.

Za posameznike na nivoju manjše parcele je, kar se podatkov tal tiče, zadeva uporabna bolj za osnovno informacijo. Za svetovanje na takšnem »mikro« nivoju je potreben pregled stanja zemljišča na terenu in analiza tal.

3. SPLETNI PORTAL eTLA

Spletni portal je sestavljen iz 4 sklopov:

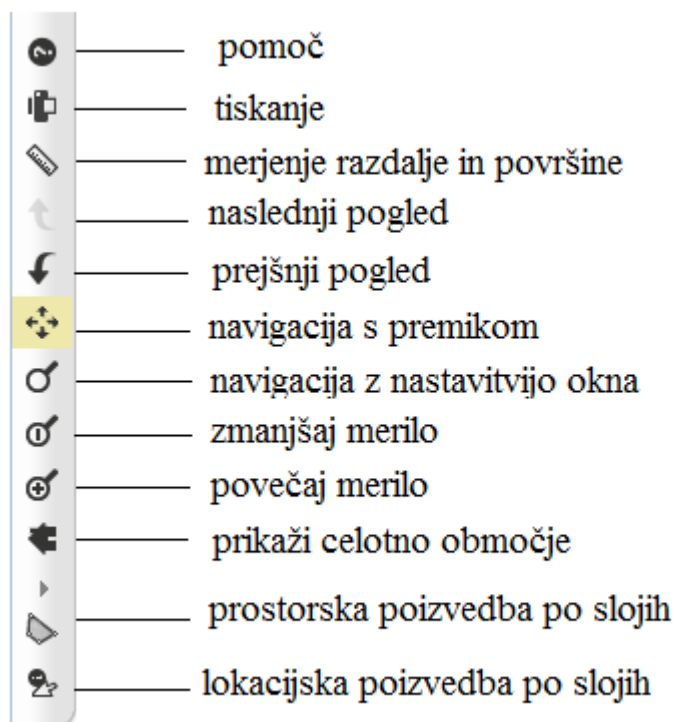
- 1-izbirni meni
- 2-orodna vrstica
- 3- vrstica stanja prikaza
- 4- geografski prikaz

Slika 2: Spletni portal eTLA je sestavljen iz 4 sklopov

4. ORODNA VRSTICA, STANJE PRIKAZA IN GEOGRAFSKI PRIKAZ

Preden si ogledamo izbirni meni je potrebno poznati nekaj osnovnih možnosti, ki jih lahko izvedemo s pomočjo orodne vrste, saj le tako lahko pridobimo tak geografski prikaz kakršnega želimo. Orodna vrstica ima več funkcij in sicer:

Slika 3: Orodna vrstica in opis njenih funkcij

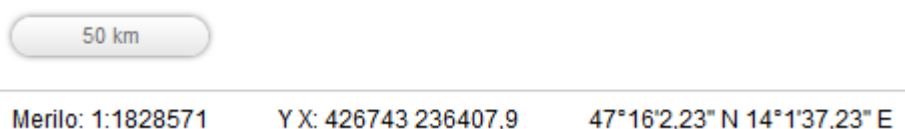
Za zmanjšanje oz. večanje merila ni potrebno vedno klikati na ikone na orodni vrstici. To lahko storimo s premikanjem kolesca na računalniški miški.

V levem kotu grafičnega prikazovalnika se nahaja navigator s pomočjo katerega se lahko na karti premikamo v različne smeri in spreminjamo velikost karte.

Slika 4: Navigator grafičnega prikazovalnika

Na spodnjem delu grafičnega prikaza se nam izvaja izpis stanja prikaza. Glede na naš položaj, ki ga določimo s pomočjo računalniške miške na grafičnem prikazu, se nam spodaj izpišejo X in Y koordinate ter merilo v katerem je trenutni geografski prikaz.

Slika 5: Vrstica stanja prikaza

5. IZBIRNI MENI

S pomočjo izbirnega menija lahko z izbiro slojev spreminjamo grafični prikaz oz. karto ter pridobivamo podatke in informacije katere želimo. V izbirnem meniju imamo na voljo sloje ozadje, kmetijstvo, nadomestila, tla, okolje in administrativne meje. Ko se nam sloji izrišejo na geografskem prikazu, si lahko karto natisnemo ali raziskujemo naprej in s klikom na zeleno lokacijo pridobimo informacije za sloje katere smo izbrali. Rezultati se izpišejo v izbirnem meniju poleg PODATKI in ISKANJE.

Slika 6: Izbirni meni, kjer iščemo podatke glede na sloje

5.1. OZADJA

V sloju ozadje lahko spreminjamo podlago geografskega prikaza. Geografski prikaz je nastavljen tako, da nam ob začetnem vstopu v spletni portal, pregledovalnik izriše karto na podlagi DOF-a, ozadja ter topografske in pregledne karte. Poleg naštetega lahko izberemo tudi digitalni model reliefa ter črno beli digitalni model reliefa. Glede na to, kakšen geografski prikaz želimo imeti, temu primerno izberemo tudi ozadje.

Slika 7: Možne izbire ozadja grafičnega pregledovalnika

5.2. KMETIJSTVO

V sloju kmetijstvo lahko geografski prikaz spreminjamo glede na GERK, vinorodni okoliši, območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost ter rabo tal.

Če izberemo možnost GERK se nam pod rezultati izpišejo rezultati o GERK_PID, rabi tal in površini. S povečevanjem merila se lahko na grafičnem prikazu približamo željeni lokaciji. Ob približevanju bodo postale vidne meje GERK-ov, prav tako pa se bodo isti GERK-i obravali z isto barvo.

Splošna navodila za uporabo spletnega portala eTLa

Ob izbiri vinorodni okoliš se nam na geografskem prikazu prikažejo slovenski vinorodni okoliši. S klikom na želeno lokacijo, pa se nam med rezultati izpišejo informacije kot so ime vinorodnega okoliša in dežele, ter pripadajoča površina. Območja vinorodnih dežel se nam izrišejo na grafičnem prikazu.

Če v meniju izberemo možnost območja OMD se na geografskem prikazu obarvajo območja z omejenimi dejavniki za kmetijsko dejavnost, med rezultati pa lahko najdemo podatke o številu in tipu OMD.

Pri izbiri rabe tal, lahko s klikom na želeno lokacijo ugotovimo za katero vrsto rabe tal gre. Tako kot pri ostalih možnostih se nam ob približevanju lokaciji na grafičnem prikazu obarvajo parcele z isto rabo tal.

Posamezne opcije se nam lahko na geografskem prikazu, glede na našo izbiro, lahko obarvajo ali izpišejo. Slednje izberemo s klikom na območje, ki je na Sliki 5 označen z modrim kvadratom.

Slika 8: Možne izbire menija kmetijstvo ter označene različne možnosti za prikaz na geografskem prikazu

V meniju kmetijstvo se nahaja tudi podmeni v katerem lahko pregledamo nadomestila za GERK-e na vodovarstvenem območju 1 med leti v obdobju od 2011 do 2013. Ob kliku na želeno lokacijo, ki je na vodovarstvenem območju se nam med rezultati izpišejo podatki, do koliko državnih nadomestil je lastnik parcele upravičen.

5.3. TLA

V sloju tla, lahko izberemo med možnostmi pedološki profil, pedološka karta 1:25000, talno število in pregledna pedološka karta 1:1M.

Če izberemo možnost pedološki profil, se nam bodo na grafičnem prikazu izrisale rumene točke. Na teh lokacijah so bili izkopani pedološki profili, zato lahko s klikom na te točke pridobimo natančne informacije o tipu tal, letu opisa, lokaciji, matični podlagi, rabi tal, in vegetaciji.

Če izberemo možnost talno število, se nam bodo pod rezultati s klikom na želeno lokacijo izpisali podatki o talnem številu, razpon talnega števila in opisu ali je ta lokacija primerna za kmetijstvo. Na grafičnem prikazu se nam območja, ki imajo isti razpon talnega števila obarvajo z isto barvo.

Ob izbiri pregledne pedološke karte s klikom na izbrano lokacijo lahko pridobimo podatke o prevladujoči skupini tal (tudi po WRB klasifikaciji) in njeni površini. Pregledna pedološka karta je vidna le v večjem merilu.

Prav tako kot v meniju kmetijstvo, lahko tudi v meniju tla določimo ali naj se nam podatki na karti izpišejo ali obarvajo.

Slika 9: Možne izbire menija tla ter označene različne možnosti za prikaz na geografskem prikazu

5.4. OKOLJE

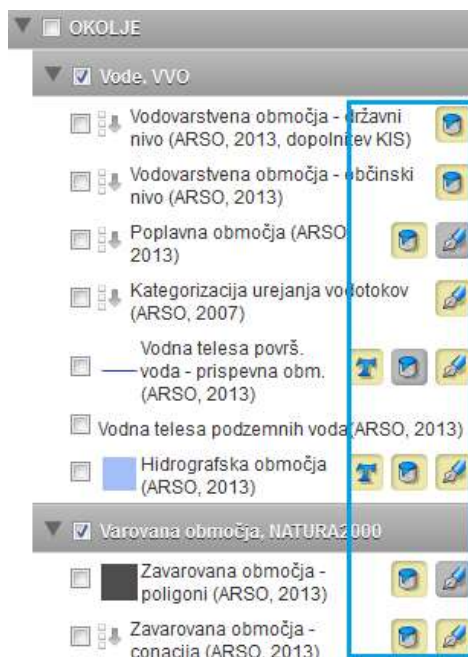
V sloju Okolje imamo na razpolago dva menija in sicer vode in varovana območja.

V meniju vode imamo možnost izbirati med VVO-državni nivo, VVO-občinski nivo, poplavna območja, kategorizacija urejanja vodotokov, vodna telesna površina površinskih voda, vodna telesa podzemnih voda in hidrografska območja. Ob kliku na VVO-državni nivo in VVO-občinski nivo, se nam tako kot tudi pri vseh drugih kategorijah, izrišejo območja na geografskem prikazu. S klikom na izbrano lokacijo lahko dobimo podatke o imenu vodnega gospodarstva, varstvenem pasu in opisu varstvenega pasu. S klikom na kategorijo poplavna območja se nam na geografskem prikazu izrišejo območja, ki so poplavno ogrožena. Za določeno lokacijo na poplavnem območju lahko pridobimo podatke o vrsti in stopnji poplave ter o njeni površini. Z izbiro menija kategorizacija urejanja vodotokov, se nam na geografskem prikazu izrišejo vsi vodotoki. S klikom na enega izmed njih se nam pod rezultati izpišejo podatki o imenu vodotoka, njegovi kategoriji in dolžini. V meniju vodna telesna površina lahko pridobimo grafični prikaz z mejami porečji. Za izbrano lokacijo pridobimo podatke o šifri vodnega telesa, vrsti, ime porečja in ime pod-porečja. Z izbiro menija hidrografska območja se nam na grafičnem prikazu izrišejo meje območij. S klikom na zeleno lokacijo lahko pridobimo podatke o imenu povodja, hidrografske območje 1. nivo, hidrografske območje 2. nivo, hidrografske območje 3. nivo, hidrografske območje 4. nivo in površina hidrografskega območja.

V meniju varovana območja imamo na voljo dve izbiri in sicer zavarovana območja-poligoni in zavarovana območja conacija. Razlika med kategorija je v tem, da se nam med poligoni na geografskem prikazu izrišejo vsa zavarovana območja, medtem ko se med conacijo izrišejo le najpomembnejše varovane površine. Ob izbiri katerekoli kategorije se nam s klikom na zeleno lokacijo med rezultati izpišejo podatki o imenu zavarovanega območja, statusu, predpisih, ki to območje obravnavajo, površini območja, glasilo in objava.

Splošna navodila za uporabo spletnega portala eTLa

Slika 10: Možne izbire sloja okolje ter označene različne možnosti za prikaz na geografskem prikazu

5.5. ADMINISTRATIVNE MEJE

V sloji administrativne meje imamo možnost izbirati med štirimi kategorijami in sicer občine, zemljiški kataster, državna meja in statistične regije. S klikom na katerokoli izmed teh kategorij se nam bodo na geografskem prikazu izrisale njihove meje z izbiro katerekoli lokacije pa se bo med rezultati izpisalo ime območja.

Slika 11: Možne izbire sloja administrativne meje ter označene različne možnosti za prikaz na geografskem prikazu

5.6. ISKANJE

Če točno vemo kaj hočemo najti oz. smo osredotočeni le na točno določene vrednosti je najprimerneje iskati v zavihku ISKANJE, kjer lahko iščemo podatke po posameznih slojih. Z izbiro sloja se nam pod njim izpišejo vrstice kamor vtipkamo iskane vrednosti. Te vrednosti se bodo nato izrisale na geografskem prikazu.

6. UPORABA SPLETNEGA PORTALA eTLA

Spletni portal se lahko uporablja za različne namene kot npr.:

- pridobiti prostorsko informacijo o talnih tipih ali talnem številu kot podlagi za oceno kakovosti tal nekega prostora,
- ugotoviti in prikazati kje so npr. najugodnejša kmetijska zemljišča, npr. glede na karto talnega števila ali kje se pojavljajo talni tipi, ki so primerni za gojenje poljubnih kultur
- s prekrivanjem različnih slojev pridobiti nove informacije, kot strokovne podlage za potrebe prostorskega planiranja, varovanja kmetijskih zemljišč, ocen vpliva kmetijstva na okolje itd.),
- pregledovanje GERK zemljišč in rabe tal (možnost prostorskega poizvedovanja in poizvedovanje po atributih, prikaz površin),
- informativni izračun nadomestil za kmetijske površine na vodovarstvenih območjih,
- oceniti primernost zemljišča za neko kmetijsko dejavnost (predvsem na državni, regionalni ali lokalni ravni),
- prostorska ocena vodno zadrževalnih sposobnosti tal kot podpora odločanju za različne namene (npr. namakanje, ocena vpliva kmetijstva na okolje),
- pregledovanje podatkov različnih projektov oddelka (samo interni pregledovalnik).